

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
MEGYER 2017

TERVEZET

Tartalom

1. Bevezetés	3
2. A település bemutatása	4
3. Örökségünk	5
4. Eltérő eredetű, használatú és beépítésű területek	6
5. Ajánlások - Építészeti útmutató.....	9

1. Bevezetés

A Településképi arculati kézikönyv műfajának meghonosítása Magyarországon egy kísérlet, amely összhangban az új építési jogszabályokkal a változó kor és ízlés épített környezettel szembeni kihívásaira kíván egyfajta választ adni. Természetes dolog, hogy a technológia fejlődése az életmód átalakulásával, és az épített környezethez való viszonyunk, a vele szemben támasztott igényeink változásával is együtt jár. Az utcák, a terek, a házak és a középületek is átalakulnak, nem csak képük, de használatuk is módosul. Ebben a változásban, szerencsére, egyre nagyobb a mozgástere és a szerepe a közösségeknek. Jelen kézikönyv éppen a tárgyalt települések lakói és vezetői számára készült, a készítőik célja pedig egy közérthető, közmegegyezésen alapuló építészeti útmutatás közreadása volt.

A városi és falusi települések közötti különbségből ma is számos eltérés származik, amelyek a kézikönyv írása során is felmerültek. Nem csak a méret, vagy a lakosság szám, azok, akik elkülöníti e két településformát, legalább ennyire fontos az eltérő életmód, területhasználat, és az ebből fakadó különböző épületállomány, és közterületi funkció. A hangsúlyok, ahogyan alább jól látható lesz, máshová tevődnek, és a problémák is másutt jelentkeznek. A falvakban fontosabb például a helyi közutak és állapotuk, vagy a temetők szerepe, és sokkal kevésbé jelent gondot a csökkenő zöldfelület arány, a rossz levegőminőség, vagy a harsogó fényreklámok. A különbségekre maguk a lakosok hívták fel a készítőik figyelmét, és kérték a tartalom ilyen irányú módosítását.

E kis kötetbe foglaltak nem szabályok, inkább olyan normák, vagy tanácsok, amelyek esszenciális segítséget nyújtanak. Segítenek eligazodni a jogszabályi előírásokban, ötleteket adnak a felújítások, bővítések, építkezések tervezéséhez, kivitelezéséhez a tulajdonosoknak. Fontos cél, hogy a kézikönyv segítsen tisztán látni a település történetét, jelen építészeti állapotát, és a meglévő értékeit is. A kézikönyv készítését előíró jogszabályalkotók hosszú távú célja ezekkel összhangban pedig az volt, hogy a megrendelő és elsődleges közönségben, a lakosokban növelje a településük szeretetét, és fokozza a lakókörnyezetük minősége iránti igényeiket.

A településtörténetre és az örökségi elemekre vonatkozó fejezetek, a térképek, és a képes forma egyben alkalmas lehet turisztikai célra is, hiszen összefoglaló információt nyújt a településről a közeli, vagy távoli vendégek, látogató számára.

A végső célkitűzések, a javuló minőségű, a modern kor kihívásainak megfelelő, de a hagyományokat mesze menően tiszteletben tartó és megújító szemlélet irányába, ezek általánossá válása felé, ez a kötet csak egy, de fontos lépés.

A kézikönyv készítése során számos forrástípust feldolgoztunk, a tudományos, műemléki szakirodalom áttekintésén túl, régi térképek, archív fotók, a műemléki és régészeti adatbázisok voltak munkák kiindulásai. A település helyszíni lejárását, fotózását lakossági egyeztetés (fórum és internetes konzultáció) követte, végül az összes adat feldolgozása és leszűrésével keletkezett ez a szándékaink szerint rövid, közérthető, és modern, vonzó formátumú könyv, melyet szíves használatra adunk közre.

A szerzők

2. A település bemutatása

Megyer a Marcal folyó medencéje alkotta kistáj déli, a folyó kisebb vízhozamú, eredéshez közeli részén, fekvő település. A Marcal-medence hazánk óceáni éghajlati hatású területén található, amely a többi, szomszédos területhez képest átlagosan nagyobb és egyenletesebb eloszlású csapadékot, és alacsonyabb hőmérsékletet is jelent. A völgyet, így a település határát is a lejtőkkel határolt sík, magas talajvízállású termőterületek jellemzik.

Bár a talaj minősége nem a legjobb, de az állandó vízjárás, és az enyhe mikroklíma az őskor óta folyamatosan vonzották a megtelepedő embert.

A régészeti leletek tanúsága szerint ugyan a település csaknem folyamatosan lakott volt, a mai falu történetének kezdetei az írott források hiány miatt alig ismertek. Az Árpád-kor elején, a 11. században, a falu szemben később jellemző állandóságával még sokáig „mozgó” település volt. Egy adott területen vándorolt, és költözött a lakosság, ebből alakult ki később a falvak külterülete. A középkori Megyer települést 1332-ben említi először oklevél, mint a döbrönteai vár tartozékát a Himfi-, és Pápai-családok birtokában. Mátyás király 1464-ben adta a Kanizsaiaknak, a 16. századtól egy magát Megyerinek nevező család tulajdonában volt.

A középkori fejlődés békés évszadainak a török Hódoltság vetett véget. Először a Balaton északi partját 1548-ban végigpusztító törökök dúlták fel a környékbeli falvakat, de a sümegi vár kvázi végvárrá válása miatt, a vár védelmében az összes falu újraterüelt. Az állandósuló hadi helyzet, a portyázó török és osztrák csapatok dúlásai a környék hanyatlását hozták. Megyer a 18. századi újraterüelés után indult újra fejlődésnek, de mérete és lakosságszáma soha sem lett túl jelentős, mindig aprófalú maradt, és főként önállóan, saját földjükön gazdálkodó kismesek lakták. A lakosság száma 1939-ben érte el a maximumot, ekkor 135 fő magyar anyanyelvű személy élt 27 házban, de mérete miatt sem iskolája, sem temploma nem volt.

A termelősövetkezett létrehozása, majd önállóságának megszűnése, a paraszti életforma felhagyásával járt, amely következtében komoly elvándorlás indult. A falu teljes megszűnését az egységes arculatú üdülőfaluvá alakítással kívánják elkerülni a település lakói és vezetői.

3. Örökségünk

A változatos növénytakarójú, szelíd tájak, a jó természeti adottságok a legkorábbi időszakból vonzották állandó megtelepedésre az embert. Megyer bel- és külterületén, lévén ilyen területen fekszik, nyolc védett régészeti területet tartanak nyilván.

A Marcal mindkét partján hosszan elnyúló, többretegű lelőhelyek, az őskortól a római kor végéig lakott települések nyomai ismertek. Megyer középkori falu maradványait a falu északi részén, és a temető környékén is sikerült kimutatni, korábbi, az előbbi esetben római, az utóbbi területen őskori, megtelepedés nyomaival együtt.

Országosan védett műemlék a településen nincs, helyi védelemre az egységes telekszerkezet, a faluban és a temetőben álló keresztek, és egy régi sírkő érdemesek.

A kis méret miatt a falu igen egységes, amelyek nagyjából a 20. század eleji összképpel rendelkezik. A házak többsége hosszú, oldalhatáron álló, kétablakos, oromfalas homlokzatú, tornáccal, hátul hosszan elnyúló kerttel. A falu középső, szűk telekosztású telkein álló épületek többsége már a 19. század közepi kataszteri térképen is mainak megfelelő méretű és elrendezésű házakat jelöli. Néhány ennél későbbi épület előkertes, a 20. század első harmadát idéző, módosabb kispolgári ház. Sajnos a kertek hátsó részén álló egykori gazdasági épületekből alig maradt fenn néhány, igaz ezek egy része eredetileg nem tartós anyagból volt, és a valószínűleg a termelészövetkezeti időkben felszámolásra kerültek.

A falu északi részén, a Hettyefőre vezető út kereszteződésben álló útszéli keresztet 1927-ben állították. A fogrovatos, félköríves párkányú középrész félköríves záródású fülkéjében másodlagosan elhelyezett Mária-szobor állt, fent, a lilioszár végződésű keresztben korpusz függ. A felirat tanúsága szerint: „ISTEN DICSŐSÉGÉRE A BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA TISZTELETÉRE ÁLLÍTTATTA BARTOS ISTVÁN és CSALÁDJÁ 1927”. A kerestől nem messze, a község északi végének közelében, az út mellett álló ácsolt harangláb eredetileg 1929-ből származott, amelyet állapota miatt 1990-ben újraácsoltak. A kétlábú fa harangláb felett sátozott emelkedik, bronz harangjának felirata szerint 1929-ben öntette azt a megyeri hitközség.

4. Eltérő eredetű, használatú és beépítésű területek

A falusias települések közül a kisebb méretűek nagyon gyakran őrzik kora újkori (18. század eleje) születésük során létrejött út és utcahálózatukat, hiszen a főbb közlekedési útvonalakhoz igazodnak, s ezek nem ritkán évezredes múltra is visszatekinthetnek. A Kárpát-medencében az emberi megtelepedésre különösen ideális helyek a neolitikum (ie. 10000) óta lényegében ugyanazok, melyek használatát a változó életmód, időjárás és történelem csak kis mértékben befolyásolta. E potenciális lakóhelyek között a legrövidebb, legkényelmesebb útvonalak az első településekkel együtt létrejöttek, és azóta vonalvezetésük általában csak kissé módosult: a kora újkorból már térképeken is feltüntetett hazai útvonalhálózat a maival csaknem teljesen megegyezik. Megyer a jellegzetes úti, vagy úti menti falvak közé tartozik.

Az utak településszervező szerepén túl, a bevezetőben említett módon számos különbség akad a város és falu szerkezete között. A legtöbb hazai faluban csak ritkán lelhető fel jól elkülönülő egységesen régi, vagy bármilyen szempontból azonos jellegű falurész. Az utakat leszámítva legkorábbi épített „réteget”, amely legfeljebb középkori eredetű, de ma formájában jellemzően kora újkori, a templom jelenti. A legritkább esetben fordul elő újraterülpült kistelepülésen ebből a korszakból származó ház, a máig fennmaradt 18. századi lakó és gazdasági épületek inkább nemesi tulajdonoshoz köthetők, és a korabeli falusi átlag szintje felett állók. A 19. századot csak kevés, jellemzően késői épület képviseli, ma egyéb híján, ezek reprezentálják a „hagyományos” faluhoz leginkább illő képet. A sokszor polgári építészet hatása alatt álló régi parasztházak egykor azonban ugyanúgy kiemelkedtek környezetükből, a füstös konyhás, háromsejtes, nádfedéces, vályogépületek közül, mint a későbbi ún. Kádár-kockák. Az utóbbiak már a 20. század középső évtizedeinek faluképéhez tartoznak, és ma is erősen dominálnak. A típus, a zárt, négyzetes alaprajzú, előkertes, nagyablakos, sátozott kispolgári villa, már az 1930-as években létezett, és 1950 után a falusi lakosság életszínvonalának emelkedésével szaporodott el az országban, természetesen közben már a szocializmus lehetőségeihez igazodva, egyre jobban mellőzve az egyedi tervezés és kivitelezés kezdeti színvonalát, minőségét. Nem nehéz a kisablakos, oldalhatáron és utcafronton álló, oromzatos kis parasztház tudatosan kiválasztott ellentét látni az 1960-as, 70-es évekből családi házakban, amelyek a paraszti lét tagadását, a vágyott életmódváltást is magukkal hozták. Az utolsó füstös konyhák, és sok módosabb, 1900 körüli falusi lakóház is 1960 után tűnt el nyomtalanul.

Az építészeti divat változása az 1980-as évektől újabb típusok megjelenését hozta, amelyek azonban már nem kapcsolódtak a hazai építészet szerves fejlődéséhez. A média mintaadó szerepe egyre jobban felértékelődött, és tovább fokozódott az 1990-es években a sajtótermékek számának és típusának bővülésével, majd 2000-től, az Internet elterjedésének köszönhetően. Az 1980-as, 90-es évek alpesi házait nem éghajlati vagy életmódbeli váltás, hanem a jóléti osztrák és német példák vonzerejének növekedése magyarázza. Az újabb és újabb stílusok, mediterrán, hegyvidéki, minimalista, modern stb., változó technológiák, különösen a gyors építésű, részben előre gyártott házak, egyre összetettebb és változatosabb településképet eredményeznek, s mindez különösen a kistelepüléseken szembeötlő.

A falu épített szövetében elszórva, és váltakozva tűnnek fel a különféle korszakok jellemző lakóépület stílusai, nem egy régi épület kapott átalakítás során új külsőt, s akad olyan új

építésű ház is, mely az oromfalas, korábbi képet idézi. Jól elkülöníthető települési egységeket a történeti betelepülés ideje, és telekosztása szerint tudunk meghatározni, de definiálni, szemben a városi lakóterületekkel, nem a beépítés jellege alapján, hanem sokkal inkább a használat szerint lehetséges. Az alább szereplő kategóriák így a kistelepülési formához igazított területi beosztás egy lehetséges módját is szemléltetik.

A település történeti magja és az utak

Megyer történeti magját, a legkorábban lakott, és oldalhatáron álló házak sorával beépült részét a mai Fő utca jelenti. A házak mögött a telken keresztben álló gazdasági épület, a keleti oldalon a hosszan, a Marcalig lenyúló telkek jellemezték a 20. századig.

A korai időszakból egyetlen épület sem maradt fenn, a régi falumag beépítésében legfeljebb a szűk telekosztás utal korábbi állapotra.

A belső utak állapota közepes-rossz, a mai útburkolatok jellemzően régiek, de az átmenő forgalom igen ritka.

A település későbbi növekedése

A falu számottevően nem növekedett a 19. században, a 20. század második felére csupán a Hetyefő felé vezető út mentén épült fel néhány újabb lakóépület.

A termelőszövetkezet ugyanekkor került a település déli részére, a temetőtől délnyugatra fekvő egykori külterületre.

A házak nagyobb része hosszú, oldalhatáron álló, kétablakos, oromfalas homlokzatú, tornáccal, néhány lakóépület előkertes, kispolgári ház. A falu középső, szűk telekosztású telkein álló épületek többsége a 19. század közepe előtti eredetű, a korai falumag többi háza a 20. század első feléből való. Az újabban betelepült, faluszéli részeken ennél későbbi, modern beépítés is előfordul.

Temető

A falu déli részén, a Marcalon átvezető híd nyugati oldalán, kiemelkedésen terül el az apró római katolikus temető. A keresztjét 1852-ben állították, a legkorábbi sírkövön 1856-os halálozási évszám olvasható. A kőkereszt hasábos alsó részén ügyetlen kéz faragta felirat őrzi a felállítás dátumát, a liliomos szárvégződésű keresztben INRI felirat alatt korpusz.

A temető kissé rendezetlen, ligetes, a sírok laza csoportokban fekszenek a területén.

A falu felé eső részen álló újabb, nyitott faszerkezetű ravatalozóhelyen kívül egy kicsi, és jellegtelen temetői épület áll a sírkertben.

Beépítésre nem szánt területek, zöldfelületek

Megyer lakótelkeitől keletre, a Marcal folyó mentén a Nemzeti Ökológiai Hálózat részét képező, a folyó partján természetes fás-ligetes sávot alkotó ökológiai folyosó fut keresztül, a település ezért természetvédelmi szempontból kiemelt terület. A község közvetlen közelében mezőgazdasági hasznosítású területek találhatóak, és tekintve, hogy a falu csak

néhány házból áll, a szántóföldek igen szoros egységet alkotnak a település belterületével, sajátos hangulatot varázsolva ezzel is a településnek. A távolabbi területeken erdőfoltok tarkítják a szántóföldeket.

A lakott területen belül a lakóházakhoz tartozó kertek mellett a település déli felén lévő temető és az északi részen található kis közösségi terület és sportpálya, valamint a közút melletti zöldsávok alkotják a település rendezett, takaros zöldfelületi rendszerét. A Megyer határain feltáruló, hagyományos tájhasználatot őrző tájkép értékes eleme a településnek, ezért védelemre, megőrzésre érdemes.

5. Ajánlások - Építészeti útmutató

TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRESZ

A település egyutcás, apró, út menti faluként alakult ki, a 18. század végére. Jellegetes telekosztása változatlanul fennmaradt. A szalagtelkeken oldalhatárra épültek a házak, a lakóépület mögötti gazdasági épületrészekkel. A gazdasági épületek közül nem maradt fenn egy sem. Az igen kis épületszámmal rendelkező falu házai a 20. század eleji állapotot tükrözik ma is. A település kiterjedése nem módosult jelentősen napjainkra, így szinte egészében a történeti településrészhez sorolhatjuk.

Az oldalhatáron álló épületek zömét az utcára merőleges gerincű, oromzatos, kétablakos homlokzattal megépült ház alkotja. Az épületek az utcavonalon állnak. Az első szoba mögött az épület teljes hosszában tornác fut végig, a kert felőli homlokzat előtt. Szerkezeteik közül előfordul épített és faszervezetű változat is.

A tetőhajlásszögek 35-45° közöttiek. Néhány épület már a 20. század elejének képviselője. A történelmileg legkorábban kialakult településmag beépítési sajátosságait és utcaképét az építészeti örökség védelmére javasolt területként szükséges kezelni.

AJÁNLÁSOK / TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRESZ

- Telepítés

A házak jellemzően telekhatáron álló telepítésűek, „L”alakú alaprajzi kialakítással. Általában kontyolt magas tetővel. A szélesebb telkeken, az utcával párhuzamos gerincű kontyolt, részben kontyolt, vagy oromfalas magastetős épületek. Az épületek az utcához kis mélységű előkerttel kapcsolódnak. Ezek megtartása javasolt.

A telken, szabadon állóan elhelyezett épület, vagy a nagymértékben hátrahúzott épület építése nem javasolt.

- Magasság

Az épületek magassága közel azonos, földszintes, magastetős épületek. A régi épületek bontásával épülő új épületnek illeszkednie kell a kialakult utcaképhez. Nem javasolt a kétszintes magas, avagy lapostetős kialakítás.

- Tetőhajlásszög

A legkorábbi utcákban kiépült épületek tetőhajlásszöge közel azonos. (35-45°) Az új beépítésű épületnek igazodnia kell a meglévő épületállományhoz. Ennél magasabb, vagy lapostetős épület építése nem javasolt.

Az épületekre az egyszerű tetőforma a jellemző. Az új épületeknél, a kialakult utcaképre ügyelni kell.

Nem javasolt az északi (német, angolszász) vagy mediterrán területekre jellemző, erősen szabdaltszerű tetőforma. Egy épületen belül, nem javasolt különböző, egymástól eltérő tetőfelépítmények alkalmazása. A tetőhéjazat, kiselemes cserépfedés legyen. Kerülendő a nagyelemes betoncserép, a bitumenes lemezfedés, avagy a fémlemezfedés alkalmazása.

- Anyaghasználat,(színek)

A történeti településrész színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott anyag és színhasználat. Az épületek homlokzatszínének választásakor érdemes a településen, régebbi épületein fellelhető színeket alkalmazni. Előnyben részesíthetők a világos színek.

(fehér, világos földszínek). Kerülni kell a nagyon markáns, erőteljes éppen divatos színek használatát. (Benetton zöld, narancssárga, lila, mély bordó).

- Kerítés

Az épületek megjelenését nagyban befolyásolja az utca vonalán megjelenő kerítés. Ezek jobbára alacsony, tömör lábazattal és szellős rácsozattal jelennek meg a történeti településképből. Új kerítés építésekor érdemes a meglévő kerítések tanulmányozása és mintául vétele.

- Tornácok

A tornácok az épületek kertre néző hosszú szárnya mentén helyezhetők el, egyszerű fa szerkezetű kialakításuk javasolt. Az utca felé megjelenő földszinti, vagy emeleti erkélyek kialakítása nem javasolt. A 20. század elején megjelenő, „kódisállásra” emlékeztető kontyolt, magas tetős üvegezett verandák szintén javasolhatók. Az utca felé megjelenő terasz helyett, a kert felé néző fedett, nyitott terasz építése ajánlott.

- Ajtók, ablakok

Az épületek megjelenését, nagyban befolyásolják a homlokzati nyílászárók. A történeti településrészen még megfigyelhetők, a hagyományos nyíláskialakítás példái. Általában két szárnyú, jellegzetesen két vagy három osztatú ablakok, az utcai homlokzaton szimmetrikus kialakításúak.

A még meglévő épületek felújításakor érdemes példaként venni, a település legöregebb épületeinek nyílászáró rendszerét. A homlokzaton megjelenő két ablak kedvezőbb homlokzati megjelenést biztosíthat. Hosszú, kétrétegű, vízszintes tokosztós ablakok beépítése nagy szerepet játszik a településképi fenntartásában. Nem javasolt a három részből álló egyetlen homlokzati ablak. Gyakori a külső redőnytokok megjelenése. A meglévő épület felújításakor, vagy új épület építésekor javasolt a belső sötétítő függöny, vagy külső zsaluk alkalmazása. Az ablakok keretezése nem javasolt. Keretezés alkalmazása esetén egyszerű szalagkeret javasolható. A lakóépület funkciójának megváltozása esetében sem javasolt az utcai ablak helyén ajtó nyitása.

- Homlokzatképzés, anyaghasználat

A település épületeire a vakolt, egyszerű homlokzati megjelenés a jellemző. Az új, oldalhatáron álló épületek homlokzati megjelenése minél visszafogottabb legyen. Elegendő a főpárkány vonalának (oldalhomlokzat ereszmagassága) és a lábazati felületnek a megjelenése. Amennyiben tagoltabb homlokzatos szeretnénk építeni, úgy javasolt a településen még fellelhető épületek homlokzati kialakítását tanulmányozni. A homlokzatok vakolt felületei mellett, a lábazatok vakolt, festett, vagy kőlabazatként jelenjenek meg. Nem javasolt az település épületeitől idegen anyaghasználat, (faburkolatú homlokzat), vagy északi (német, angolszász) homlokzati kialakítás alkalmazása.

- Részletek

Az épületekhez szorosan hozzátartoznak a „technikai” jellegű részletek is, mint a kéményfejek kialakítása és a tetőszellőző ablakok. Ezek megjelenése és egyedi kialakítása szintén meghatározó szerepű az épülettömeg szempontjából. Ezek építésekor érdemes a település történeti település részén még fellelhető kéményfejek és bádogablakok mintául vétele. Életünk megváltozását jelzi a digitális technológia megjelenése, és az ezek működtetéséhez elengedhetetlen vevőantennák és tányérok megjelenése. Ezek elhelyezésekor ügyeljünk, hogy ne az utcára néző leglátványosabb homlokzat képét befolyásolják. Javasolt ezen berendezések elhelyezése a kevésbé látható kert felé néző, hosszabb homlokzati szakaszokon.

A településen még fennmaradt, a múlt század elejét felidéző, gyakran nem működő kutak, szintén meghatározó elemei a településképek. Felújításuk, megtartásuk javasolt.

- Kerítések

A történeti településrész kerítéseinek anyag és formahasználata változatos, szép kialakítások sorát láthatjuk. Általában jellemző a telket határoló kerítésen a gyalogkapu és nagykapu együttese. Új kerítés építéskor érdemes ezeket tanulmányozni.

A lábazatok lehetnek vakoltak, vagy kő lábazatok. Kerülni kell a kőimitációjú betonlábazatok, vagy a beton lábazatra ragasztott mediterrán jellegű ragasztott kőlábazat építését. Javasolt a környéken található természetes kőanyag használata. A felső szakaszon az egyszerű dróthálós (haidekker rácsos) vagy egyszerű pálcás kerítés javasolt. Nem javasolt az esetleges fémipari hulladékból kialakított kerítések megjelenése. Új kerítés építéskor érdemes a település szép példáit alapul venni. Nem javasolt az utca felől zárt tömör megoldások, avagy az ugyan fából kialakított, de mégis tömör hatású kerítések alkalmazása. Nem javasolt, a forgalomban kapható előre gyártott fa kerítéselemek megjelenése a településképekben. Széldeszka kerítések építéskor a település korábbi fa kerítéseinek kialakítását javasolt figyelembe venni. Az oldalsó és hátsó kerítések ugyan kevésbé léthatóak az utca frontjáról mégis érdemes átgondolni anyagukat, zárságukat.

TOVÁBBI AJÁNLÁSOK

Kertek

Településünknek és épületeinknek egyaránt illeniük kell abba a környezetbe, amelyet az adott helyen az ember és a természet közösen formált. A történeti településrészek a tájbaillesztés során a hagyományos településképek megőrzése az elsődleges cél, míg az újabb településrészek esetén a történeti maghoz való harmonikus kapcsolódás, valamint a meglévő táji környezethez való igazodás az irányadó. Ezekben nemcsak lakóépületünk stílusa, hanem kertünk kialakítása is fontos szerepet játszik. A kert az épített környezet része, közvetlen életterünk szabadterre kiterjesztett közege, amely nagy mértékben befolyásolja életvitelünket is, kertjeink gondozása ezért nemcsak a harmonikus utcaképet és települési arculatot segíti elő, hanem saját életünkre, hangulatunkra is pozitív hatással van.

A községben egyaránt található közvetlenül az utcafrontra települt, illetve hátrébb húzott, kis előkerttel rendelkező lakóházak, oldalkertek pedig szinte minden ingatlan esetén megtalálhatóak. Az utcai szemlélő számára e kertrészek válnak leginkább láthatóvá, ezért a harmonikus utcakép érdekében törekedjünk izléses, az épülettel összhangban lévő kert kialakítására. Díszes, gondozott előkertünkkel jó benyomást kelthetünk és hozzájárulhatunk utcánk, településünk szép arculatához.

A kertünkben alkalmazott építőanyagok legyenek összhangban az épületek anyagával. Igyekezzünk természetes, környezetbe illő anyagokat használni, a kerti építmények, burkolatok készülhetnek például kőből, téglából vagy fából. A burkolatok színben is illeszkedjenek az épülethez. Kerüljük a rikító, kirívó színeket, amelyek elvonják a figyelmet mind az épületről, mind pedig a kert növényeiről. A visszafogott színek, burkolatok ellenben kihangsúlyozzák a növények változatos szín- és formavilágát.

Érdemes olyan fajokat telepíteni, amelyek nem csak virágukkal, hanem levelükkel, termésükkel is díszítenek, így majdnem egész évben színesíthetik udvarunkat. Törekedjünk a természeti és táji környezetbe illeszkedve, a hagyományos vidéki, háztáji kertek világát

megőrizve az éghajlatnak megfelelő lombhullató növényeket ültetni. Kertjeinkben lehetőleg kerüljük a tájidegen örökzöld növények, tuják, fenyők tömeges alkalmazását. Az előkertek faültetésre kevésbé alkalmasak, mivel azok túlságosan leárnyékolnák és takarnák az épületet. Az előkertek jellemző növényei ezért évelők és díszes virágú egynyáriak, hagymások, valamint kisebb díszcserjék lehetnek, ezek ültetését meghatározza a kert kitettsége, valamint árnyékos, illetve napos felületei. Figyeljük meg, mely növények érzik jól magunkat évek óta a környező kertekben, vagy kérjük szakember segítségét.

Megyer kertjeinek többsége üdülőkert, így elsősorban díszítő, rekreációs funkciója van, amennyiben azonban haszonkertet telepítünk, azt kertünk hátsó, védettebb részén tegyük. Fák közül – az üdülőkertekben és a lakókertekben, haszonkertekben egyaránt – elsősorban gyümölcsfákat javasolunk, de a díszkerti területekre a település éghajlatát tűrő lombhullató díszfák is kerülhetnek.

Üdülőkertek kialakítása esetén gondoljunk közösségi helyek kialakítására is, amelyek fontos elemei a szállásként kialakított tereknek.

Utcák, terek

Utcák és terek esetén a legfontosabb cél a rendezettség elérése. A közterületek folyamatos fenntartásával, a nem használt közterületi elemek elbontásával, a különböző felületek határozott szétválasztásával (pl. szegélykövek alkalmazásával) jó eredményeket érhetünk el ennek érdekében. A megfelelő tájba illesztés érdekében a közterületeken igyekezzünk minél több gondozott zöldfelületet kialakítani, burkolatokat csak a szükséges helyeken (utak, járdák, parkolók, kocsibehajtók) alkalmazzunk.

Megyer egy utcás település, keskeny útja két oldalán zöldsáv húzódik, felszíni vízelvezető árokkal nem rendelkezik. Az út egyik oldalán aszfaltjárda található, a település lakosságát és az átmenő forgalmat figyelembe véve nincs szükség mindkét oldalon járdára. Az utca jelenleg rendezett, gondozott képet mutat, a jövőbeni csatornázás során törekedni kell a jelenlegi utcakép megőrzésére, a szennyvízcsatorna mellett ezért a csapadékvíz-elvezető csatornát is ajánlott zárt rendszerű megoldással tervezni.

A járőfelületek, burkolatok kialakítása során a vízáteresztésre, a javíthatóságra, tartósságra és az akadálymentességre egyaránt gondolnunk kell. Törekedjünk arra, hogy a burkolatok egységes anyagúak, semleges, visszafogott színűek legyenek, valamint, hogy a burkolatépítések során hajlékony alappal kialakított, vízáteresztő megoldást válasszunk. Az egyes helyszíneken alkalmazott szórt murvaburkolatok e kívánalmaknak és a település léptékének is megfelelnek. Az árkok feletti gépkocsibehajtókat, gyalogos hidakat is egységes, egymáshoz illeszkedő kialakítással készítsük.

A fasorok kiemelik a település fő útvonalaival, irányítják a tekintetet. A fasorok kialakításakor ügyeljünk arra, hogy a megfelelő távolságra ültessük őket, figyelembe véve végleges méretüket. Olyan kisméretű fajokat válasszunk, amelyek nem nőnek bele a felsővezetékbe, egyéb közművezetékbe és az út fölé, akadályozva a biztonságos közlekedést. A jó faválasztással és ültetéssel elkerülhető a csonkolással kialakult fák csúnya látványa. Fontos, hogy a felszín alatti vezetékek (víz, gáz, csatorna, elektromos áram, telefon és internet kábel) tervezésekor kialakításánál is gondoljunk a fák gyökereinek helyigényére.

Hazai fasorokba ugyan a tájba illeszkedő lombhullató fák ültetése az általános javaslat, Megyer közterületein azonban sajátosan egységes és rendezett arculatot teremt a láthatóan több évtizedes múlttal és vastag törzskörmérettel rendelkező tuják sora, így ezek megőrzését

javasoljuk. A tuják mellett több helyen diófák is állnak az utak mentén. Az új telepítéseket elsősorban e két fajból javasoljuk megoldani, de törekedjünk arra, hogy csak a jelenlegi tujafajt alkalmazzuk, oszlopos vagy más színű változata nem kívánatos, továbbá ügyeljünk arra is, hogy a tuják ne alkossanak összefüggő térfalat, amely teljesen kitakarná az utcaképet. Mindenképp kerüljük továbbá az invazív, agresszívan terjedő fajok (pl. *Ailanthus altissima* - bálványfa, *Acer negundo* -zöldjuhar, *Amorpha fruticosa* - gyalogakác) ültetését.

Cserjék ültetését csak a tágasabb területeken javasoljuk. Amennyiben van elég terünk ezek ültetésére, vigyázzunk arra, hogy a biztonságos közlekedés érdekében csak alacsony cserjék kerüljenek kiültetésre a közterületeken, a magasabb növények ugyanis mind a gyalogosok, mind pedig a gépkocsivezetők elől kitakarják a látványt, így sokszor balesetveszélyes helyzetet teremthetnek.

A közterületeket virágládák is díszítik, illetve egyéb berendezések, építmények is találhatóak (hulladékgyűjtő, telefonfülke, buszmegálló). A már jelenleg is takaros utcaképet tovább szépíthetjük, ha a település egyes részein alkalmazott berendezések, bútorok hasonló anyag- és formavilággal, egymáshoz harmonikusan illeszkedve készülnek

Közparkok, sportpálya

A település északi felén kisebb közösségi zöldfelület és fedett közösségi tér található, amelyhez sportpálya is kapcsolódik. A pálya tájba illesztésének érdekében törekedjünk a gyepes, zöld környezet megtartására, körülötte nagyobb burkolt felületek, építmények létesítése nem javasolt.

Természeti és táji környezet

Megyer a környező települések között már önmagában is egy gyöngyszem, mindemellett gyönyörű táji környezet is veszi körül, amelynek megóvása fontos feladatunk. A település környékén ezért az ipari tevékenység nem kívánatos. A mezőgazdasági jellegű tevékenységek, szántók, legelők, gyepfelületek, véderdők megőrzése és telepítése biztosítja a hagyományos tájhasználat továbbélését és ezzel együtt a táji környezet fennmaradását. Emellett a Marcal természeti környezete is emeli a terület értékét. E látványok a település vonzerejét is növelik, ezért törekedjünk védelmükre, megőrzésükre.